

N:o 171.

Af Herr L. J. Hierta: Om vidare utsträckning af den genom Kongl. Förordningen den 20 Januari 1863 mosaisk eller kristen trosbekännare tillerkända rätt att inför magistrat i stad eller kronofogde å landet ingå äktenskap.

Genom en af en föregående riksdag antagen och den 20 Januari 1863 utfärdad lag, har mosaisk trosbekännare erhållit rättighet att med kristen ingå äktenskap "inför magistrat i stad eller inför kronofogde å landet." Mer än en gång hafva röster höjts för utsträckande af detta sätt att ingå äktenskap till andra Svenska medborgare.

Den katholska uppfattningen af äktenskapet såsom ett "sakrament" har visserligen vid reformationen i bekännelseskriterier förkastats; icke desto mindre synes ett sådant begrepp ligga till grund för många ännu gällande stadganden.

Äktenskapet är en blott naturlig rättighet, som tillkommer medborgare i deras egenskap af *människor*, icke till följd af någon viss religiös tro. Rådfrågas kristendomens egen urkund, så förklarar den tre gånger inom några raders omfång (Rom. 13: 4, 6) den världsliga "öfverheten" vara den "Guds tjenare", hvilken det tillkommer att "sköta" eller vaka öfver alla sådana angelägenheter, som kunna gifva anledning till åläggande af borgerligt straff. Då Sveriges grundlagar i 16 § Regeringsformen uppdraga gränsskilnaden mellan religionssaker — i hvilka ingens samvete bör tvingas — och världsliga mål, hänföra de, i sann öfverensstämmelse med kristendomens anda, till det sednare slaget allt som "störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer." Utan gensägelse äro brott mot äktenskapets helgd störande för "samhällets lugn" och orsaker till "allmän förargelse", samt undergräfvande "sedlighet", hvaröfver Staten med all rätt äfven i afseende på främmande trosbekännare förbehållit sig vården. Sednare tiders lagar och författningar hafva ock till världslig domstols afgörande allt mer och mer öfverlemnade frågor rörande äktenskap, tilldess först nämnda lag af den 20 Januari 1863 om äktenskap mellan mosaisk och kristen trosbekännare, ingånget inför civil myndighet, förklarar: "Det giftermål vare lika giltigt, som vore äktenskapet med vigsel fullkomadt."

Om

Om nu sådant giftermål enligt kristendomens och Sveriges grundlagars dermed öfverensstämmande grundsatser är fullt laggiltigt, hederligt och heligt för medlem af Svenska kyrkan, som äktar mosaisk trosbekännare, så finnes intet skäl hvarför det, knutet af en annan medlem af samma kyrka med trosförvandt eller främmande kristen trosbekännare, eller mellan sistnämnda bekännare inbördes — ej skulle vara lika "gildt" inför lag, lika heligt, lika aktningsvärdt, lika förbindande för lifvet; då den civila myndigheten af kristendomens egen urkund erkännes såsom "Guds tjenare".

Genom en allmänna utsträckning af detta redan såsom "gildt" erkända sätt att avsluta äktenskap, skulle det tvång undanrödjas, som ligger i 9 § af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860 "angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning", hvori det stadgas: "Är blott endera" (kontrahenten) "medlem af sådant" (främmande religions-) "samfund, skall vigsel ske af Svenska kyrkans presterskap." Om äktenskap i dylikt fall finge avslutas inför civil myndighet, behöfde ingendera kontrahenten besväras med någon religiös ceremoni, som kränkte hans öfvertygelse.

Vidare är att märka, att 14 § af nyssnämnda lag inom Svenska kyrkan inrymmer en obegränsad mängd olika öfvertygelser. "Faller någon af från den rena evangeliska läran och låter ej af sina själasörjares undervisning och förmaning sig rätta", samt "framhärdar i sin villfarelse", så skall han "dock . . . ej anses från kyrkan skild förr än han . . . blifvit i annat, i Riket tillåtet religionssamfund upptagen." Att ett stort antal Svenska medborgare i denna ställning, af de mest skiftande öfvertygelser, finnas inom Riket, är hvar och en nog samt bekant.

Till Regeringen ingafs i December 1862 en petition, undertecknad af mer än fyratusen personer i nyssnämnda betryckta ställning, och innehållande begäran om mildring af flera samvetsbesvärande stadganden i Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning, men derjemte uttryckande en önskan om införande af det så kallade civil-äktenskapet. Denna petition mötte ett fullkomligt afslag. Många arbetsdugliga och fosterlandet innerligt tillgifna medborgare hafva sedan dess föredragit en frivillig landsflykt framför samvetstvångets ok. Flera, i stort betryck rörande sättet för äktenskaps avslutande, se nu upp till den nya Riksdagen, med förhoppning frågande: "Är ej tiden inne, att den nya Riksdagens frisinnade män vilja upplösa sådana samvetskränkande band? Eller måste ännu flera af oss lemna ett fosterland, som vi älska?" Då genom en föregående riksdags beslut det omenskliga landsförvisningsstraffet, för öfvergång från lutherska till andra åsigter, blifvit upphäfvett, är det icke ett gäckeri af nämnda riksdagsbeslut att bibehålla lagar, som från fädernejorden likväl fördrifva fredliga och sedliga medborgare, hvilka gerna ville underordna sig billiga lagar?

Antalet af sådana, hvilka väl i öfvertygelse skilja sig från Svenska kyrkan, men, till följd af ofvan antyddas tryckande stadganden i nu gällande lag angående främmande trosbekännare, icke gjort ansökning att få bilda egna samfund, är icke ringa. De af baptistisk öfvertygelse ensamt stiga till mer än sextusen personer, antalet af dem, som hysa åtskilliga andra åsigtter, stiga troligen äfven till tusental. Anmärkningsvärdt är, att det i § 1 af 1860 års lag för främmande trosbekännare öppnade tillfälle att vinna erkännande af Staten, icke begagnats af några andra i Sverige befintliga främmande trosbekännare, än de utländska (Grekiska, Engelska o. s. v.) samfund, hvilka redan förut egde bestånd på grund af särskilda privilegier.

Af dessa personer äro många, hvilka aldrig begått nattvarden i lutherska kyrkan, och därför äro helt och hållet utestängda från äktenskapet. Att missbruket af kärlekens heliga måltid till en förhatlig tvångsåtgärd snart skall afskaffas, är att hoppas. Men äfven om detta hinder undanröjdes, är naturligt, att många personer, som i öfvertygelse afvika från lutherska läran, anse sig obefogade att underkasta sig det lutherska ceremonielet för giftermåls ingående.

I ädel öfverensstämmelse med Regeringsformens 16 §, har genom ett Kongl. Bref den 12 April 1861, rörande "medlemmar, hvilka i något afseende afvika från den evangeliskt-lutherska kyrkans trosbekännelse", förklarats, att "lysning till äktenskap för sådana personer icke bör vägras."

Då den ena Statsmagten i förklaring af lagarne tagit ett så frisinnadt steg för att undanröjda samvetstväng; bör icke den andra efterfölja exemplet i lagstiftning genom ett så ringa steg, som att blott vidare utsträcka ett redan i ett visst fall såsom lagligt erkänt sätt att ingå äktenskap.

Jag får därför vördsamt föreslå,

att den genom Kongl. Förordningen den 20 Januari 1863 mosaisk och kristen trosbekännare, i det fall att sådana vilja äkta hvarandra, tillerkända rättighet att ingå äktenskap "inför magistrat i stad eller inför kronofogde å landet", måtte utsträckas till alla Svenska medborgare, som det föredraga; eller åtminstone till sådana, hvilka antingen tillhöra erkänt främmande religionssamfund, eller hvilka förete intyg från pastor i den statskyrkliga församling, hvartill sökandena nu inför lag höra, att de "framhärda" i öfvertygelse afvikande från lutherska läran, ehuru de, enligt 14 § af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning, ej ännu kunna anses från Svenska kyrkan skiljda, emedan de af en eller annan anledning icke blifvit i annat i Riket tillätet religionssamfund upptagna.

L. J. Hierta.